

ve Vídni dne 11. a 12. února 1919 (val. 19. února), kdy byly v Rakousku zákonným platidlem ještě staré koruny rakousko-uherské, měla žalovaná proti kupiteli akcií, ať jím byla vídeňská ústředna nebo někdo jiný, nárok na kupní cenu, splatnou ve starých rakousko-uherských korunách, neproměnitelných se následkem známých opatření příslušných úřadů rakouských v koruny rakouské. Tento nárok byl by však stížen zákazem nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n., ježto by šlo o pohledávku, vzniklou z prodeje cenných papírů mimo území Československé republiky a splatnou v korunách. Proto byla by mohla žalovaná převést na žalobce dle čl. 361 obch. zák. pouze nárok na staré koruny rakousko-uherské, nepřevoditelný do tuzemska, dokud platí nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n., a byla by formálně učinila zadost své povinnosti tím, že zřídila ve svých knihách pro žalobcovu pohledávku z prodeje akcií zvláštní účet vídeňských korun (konto W). Žalobce arcí tvrdil a dokazoval, že prý žalovaná, jestliže vůbec prodala akcie ve Vídni, vyúčtovala pohledávku z prodeje akcií se svou vídeňskou ústřednou před 26. únorem 1919 a použila tudíž výtěžku pro sebe, a to takovým způsobem, že přeměnila pohledávku proti vídeňské ústředně na plnocenné koruny. Proti tomu nutno připomenouti toto: Dle druhého odstavce čl. 368 obch. zák. pokládají se pohledávky z obchodů, jež komisionář učinil svým jménem na účet komitenta, i bez předchozího postupu v poměru mezi komitentem a komisionářem za pohledávky komitentovy. Z toho plyne, že komisionář není oprávněn, by o své újmě disponoval s pohledávkou, a že, učiní-li tak, poruší povinnosti, přináležející mu jako mandatáři, a stává se náhradou povinným. Kdyby tedy bylo pravdou, že žalovaná použila pohledávky z prodeje akcií, která v poměru k žalobci byla pohledávkou tohoto, svémocně k vyúčtování s pohledávkou, přísluševší její vídeňské ústředně proti ní, tedy k vyrovnání svého vlastního dluhu, neměnilo by to ničeho na nemožnosti převodu sporné pohledávky do tuzemska, nýbrž mělo by to pouze v zápětí, že by mohl žalobce na žalované požadovati, aby mu nahradila škodu, která mu touto transakcí snad vzešla, po případě vydala to, oč na jeho úkor snad se obohatila. Z důvodu náhrady škody a obohacení nebylo však žalováno; žalobce domáhal se připsání kupní ceny za prodané akcie k dobru v korunách československých; a proto nesejde v tomto sporu na tom, zda to, co žalobce v tom směru tvrdil, jest správným čili nic, a nelze v tom, že ani odvolací soud nepřipustil důkazů, v té příčině nabízených, spatřovati vadnosti odvolacího řízení, aniž v tom směru vytýkati odvolacímu rozsudku nesprávné posouzení po stránce právní.

Čís. 2590.

Zrušil-li odvolací soud pro odchylný právní názor napadený rozsudek a odkázal spor do první stolice, nevyhradiv pravomoci, lze v dovolání z napotomního potvrzujícího rozsudku odvolacího soudu napadnouti právní názor zrušovacího usnesení. Uzná-li dovolací soud tuto stížnost za opodstatněnou, zruší i bez zvláštního návrhu nejen oba srovnalé rozsudky, nýbrž i zrušovací usnesení a uloží odvolacímu soudu, by znovu vyřídil odvolání ze zmíněného rozsudku první stolice.

Každý spoluvlastník jest oprávněn podati žalobu zápůrčí na toho, kdo si osobuje služebnost ku společnému pozemku.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, Rv I 1523/22.)

Žalobci domáhali se na žalovaných, by se zdrželi svádění vody se svého pozemku do strouhy mezi rolem žalobců a pozemkem Václava B-a. Žalovaní namítli mimo jiné, že strouha jest spoluvlastnictvím žalobců a Václava B-a a že proto k žalobě nebyli oprávněni žalobci sami, nýbrž pouze spolu s Václavem B-em. **Procesní soud první stolice** původně žalobě vyhověl, a když pak **odvolací soud** ve svém zrušovacím usnesení ze dne 24. května 1921, jemuž pravomoci nevyhradil, vyslovil právní názor, že při spoluvlastnictví jsou k žalobě zápůrčí oprávněni jen všichni spoluvlastníci, že jednotlivému spoluvlastníku právo to nepřísluší — **procesní soud první stolice** po opětném jednání žalobu zamítl a **odvolací soud** rozsudek potvrdil. **Důvody:** Žalobci neprokázali výhradního vlastnictví k celé sporné stoce. Kromě nich je tu ještě jiný spoluvlastník stoky, při čemž je nerozhodno, v jakém poměru zakládá se spoluvlastnictví. Je-li tomu tak, musí na ochranu neobmezenosti spoluvlastnického práva ku sporné stoce ve smyslu §u 828 obč. zák. žalovati všichni spoluvlastníci společně. Poněvadž v tomto případě se tak nestalo, an spoluvlastník Václav B. vůbec nežaluje, zamítl první soudce právem žalobu pro nedostatek aktivní legitimace žalobců k žalobě.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu ze dne 24. května 1921 jakož i rozsudky obou nižších stolic, v důsledku tohoto usnesení vydané, a uložil soudu odvolacímu, by nyní bez zřetele k domnělému nedostatku oprávnění k žalobě o odvolání žalovaných z prvotního rozsudku soudu první stolice ze dne 25. ledna 1921 dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Ve svém zrušovacím usnesení ze dne 24. května 1921 vyslovil odvolací soud právní názor, že při spoluvlastnictví oprávněni jsou k žalobě zápůrčí dle §u 523 obč. zák. jen všichni spoluvlastníci, že jednotlivému spoluvlastníku oprávnění k žalobě nepřísluší. Důsledkem tohoto názoru, jenž byl pro soud první stolice dle §u 499 c. ř. s. závazným, zamítl tento žalobu, zjistiť, že strouha, kudy žalovaní vodu se své pozemkové parcely č. kat. 456 svádějí, není výhradním vlastnictvím žalobců, nýbrž společným vlastnictvím jejich a Václava B-a jakožto vlastníka sousedního pozemku č. kat. 469, který však nežaluje. Rozsudek tento byl odvolacím soudem potvrzen. Právem žalobci napadají tyto rozsudky odvolacím důvodem §u 503 čís. 4 c. ř. s., neboť právní názor, že žalobci jako pouzí spoluvlastníci nemají oprávnění k žalobě, jest mylným. Dovozuje-li odvolací soud tento náhled z předpisu §u 828 obč. zák., je to úsudek pochybený, neboť tento předpis nasvědčuje právěmu opaku. Právě-li se tam, že, jsou-li spoluvlastníci (podílníci) ne-jednotni, nemůže žádný z nich na společné věci provésti změnu, kterou

by o podílu druhých bylo pořízeno, nehodí se tento předpis na projednávaný případ, v němž žalobci chrání pozemek proti služebnosti svádění vody, již si dle jejich domnění žalovaní bezprávně osobují. Žalobci nepodnikají ničeho, čím by mohlo býti pořizováno o podílech druhých spoluvlastníků, nýbrž chrání naopak společnou věc a tím i svůj ideální podíl na ní proti zásahu osob třetích, dle jejich domnění protiprávnímu, hájíce takto neporušitelnost vlastnictví společné věci. Tento právní úkon tedy nejenom nahraňuje vlastnické podíly druhých, nýbrž jim přímo prospívá. Z onoho předpisu vyplývá, že žádný ze spoluvlastníků není bez souhlasu druhých oprávněn osobám třetím dovoliti nebo zříditi práva, která by se dle povahy věci vztahovala na celou společnou věc a důsledkem toho zatěžovala i podíly druhých spoluvlastníků (zejména služebnosti) a důsledkem toho jest každý z druhých spoluvlastníků oprávněn zápůřčí žalobou zabrániti výkonu takovýchto neoprávněně dovolených nebo trpěných práv třetích osob neboť, kdyby tomu mělo býti jinak a nesouhlasící spoluvlastník byl vázán na souhlas a přistoupení onoho spoluvlastníka, který se na tento neoprávněný způsob proti neporušenosti společného majetku prohrěšil, znamenalo by to, zbaviti ho vší právní ochrany jeho spoluvlastnického podílu, a vedlo by to k důsledku, že by spoluvlastník takovýmto jednostranným úkonem směl zatížit i podíly druhých podílníků. Napadená rozhodnutí jsou tedy právně mylná a důsledkem toho bylo zrušení nejenom rozsudky obou nižších stolic, nýbrž i zrušovací usnesení odvolacího soudu, z něhož ony rozsudky vzešly. Nevadí tomu, že se v dovolání návrh výslovně nečiní na zrušení tohoto usnesení, neboť dle právního stavu, jaký těmito rozhodnutími nastal, dlužno dovolání pokládati též za opravný prostředek proti onomu zrušovacímu usnesení, který dle předpisu Šu 519. c. ř. s. sice původně přípustným nebyl, dle účelu a smyslu novelisovaného předpisu Šu 502 c. ř. s. však zůstal postižené straně vyhrazen pro dovolání z rozsudku, který v právním důsledku jeho později vydán byl (§§ 462, 513 c. ř. s.). Tím obživuje první rozsudek procesního soudu první stolice a soudu odvolacímu náleží nyní, by o odvolání žalovaných z tohoto rozsudku jednal a znovu rozhodl se zřetelem na právní hlediska v tomto rozhodnutí vytčená.

Čis. 2591.

Co do rozsahu plné moci obchodního zaměstnance jest vůči třetím osobám rozhodným vnější (poznatelné) chování se principálovo vůči zastupitelskému vystupování zaměstnance. Plná moc k uzavření obchodů obsahuje v sobě též plnou moc k jich stornu.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, Rv I 1542/22.)

Žalující společnost s r. o. dodala žalované firmě povidla. Obchod provedl technický správce žalující Jaroslav K. Když mu žalovaná sdělila, že povidla jsou vadná, dojel k ní a, prohlédnuv zboží, prohlásil dne 11. prosince 1921, že si pro ně přijede a odveze je zpět. Žalobu na zaplacení kupní ceny za povidla procesní soud první stolice zamítl. Důvod y: Žalující firma jest společností s r. o. dle zákona ze